

Siste

gubben

Keeper blir markedsjef i HamKam.
- Nå blir sponsorene mälløse.

i dag

TORS DAG 16. JUNI
Hamar: Sola opp kl. 3.42, i sør kl. 13.16, ned kl. 22.51. Dagen har økt 13 timer 33 min. fra vintersolhverv.
Trysil: Sola opp kl. 3.30, i sør kl. 13.11, ned kl. 22.53. Dagen har økt 13 timer 58 min. fra vintersolhverv.
Tynset: Sola opp kl. 3.22, i sør kl. 13.17, ned kl. 23.13. Dagen har økt 14 timer 49 min. fra vintersolhverv.

været

Det blir fortsatt kjølig, særlig i fjellet. Det er fortsatt stor skogbrannfare østafjells. Værværslor som gjelder til torsdag kveld: Østlandet m/Oslo: Vestlig bris. Perioder med pent vær, men enkelte lokale regnbyger, vesentlig om ettermiddagen.

pollen

Det ventes torsdag beskjeden spredning av gresspollen i ytre strøk.

Registreringer i døgnet fram til kl. 13 tirsdag viste ikke tetthet av gresspollen på over 10 pollenkorner pr kubikkmeter luft for noen del av perioden.

KAMPEN OM AUSCHWITZ

SLUTT: Det var sovjetiske soldater som i 1945 befridde fangene i Auschwitz.

POLEN/AUSCHWITZ: For jødene er Auschwitz symbolet på Holocaust. For polakkene er Auschwitz symbolet på nazistenes undertrykking av Polen.

HA: HENNING LOG

Den polske guiden gjør seg klar til nok en omvisning i nazi-tidens kanskje mest beryktede leir.

Omvisningen starter ved hovedinngangen, hvor ordene «Arbeit macht frei» henger over hodet på den som vil inn.

Fra den dagen leiren ble åpnet for publikum, har over 27 millioner mennesker fra hele verden besøkt Auschwitz - navnet tyskerne satte på byen Oswiecim i Sørvest-Polen.

GASS

Auschwitz er opprinnelig en polsk militærleir. 20 bygninger sto klare til bruk, da tyskerne etablerte leiren i 1940.

- Det var politiske fanger fra Polen som ble sendt hit, poengterer guiden.

Den 14. juni 1940 ankom den første fangetransporten. 728 polakker fra Tarnow fikk denne dagen sitt første møte med Auschwitz.

Vår tur gjennom leiren varer noen få timer. Av leirens 28 brakker (leiren ble utvidet i 1941-1942), er det spesielt én brakke guiden vil vise oss. Brakke 11. Dødsblokken. Et fengsel i fengselet, fullstendig isolert fra resten av leiren. Her ble tusener på tusener av polske fanger torturert og drept. På den åpne plas-

sen mellom blokk 10 og blokk 11 ble om lag 50 000 polakker stilt opp mot «dødsuren» og skutt.

Tyskerne brukte også de polske fangene som forsøksobjekter når de testet ut og perfektionerte metodene for gassing av mennesker.

SAMME SKJEBNE

Tre millioner ikke-jødiske polakker ble drept under den annen verdenskrig. Av disse ble 75 000 drept i Auschwitz.

Jødene representerte bortimot 90 prosent av ofrene i Auschwitz. For polakkene står jødene skjevne som et symbol på noe som kunne bli den samme virkeligheten for det polske folk. Auschwitz er selve symbolet på en systematisk ødeleggelse av polsk kultur og nasjonal identitet.

Auschwitz har blitt brukt som et nøkkelsymbol på «den polske tragedie», og for polske skolebarn har et besøk i Auschwitz nærmest vært en del av pensum.

Etter krigen ble Auschwitz dessuten et viktig redskap for kommunisistene når nazismen og fascistens ondskap skulle beskrives.

MENNESKER

Inntil for kort tid siden ble ofrene omtalt som menn, kvinner og barn fra 28 forskjellige nasjoner -

hvor jødene ble definert som en hvilken som helst nasjonalitet. Jødene protesterte på at museumsledelsen unnlot å poengtere at jødene representerte over 90 prosent av ofrene.

Gjennom årene har historien om Auschwitz - den historien guidene forteller - blitt justert ut fra den til enhver tid gjeldende politiske situasjon.

Inne i leiren får du se enorme hauger med blant annet sko, brillor, koffertor og hår. Tatt fra ofrene. Brukt av bødlene.

Et fysisk vitnesbyrd om nazistenes kynisme og raskap.

Og guidene forteller om det som skjedde. I dag forteller de også om protesene. Tidligere ble det ikke sagt at protesene ble sendt til krigsindustrien i Tyskland for gjenvinning. Stilltielsen ble praktisert på grunn av protester fra tyske myndigheter. All raskapen behøvde ikke blottlegges for allmennheten.

TO EPOKER

Historien om Auschwitz kan deles inn i to perioder. Den polske - som startet da leiren ble etablert i 1940, til midten av 1942. I denne tiden utgjorde polakkene størsteparten av fangene.

Den jødiske perioden strekker seg fra midten av 1942 til leiren ble

befrikk i 1945. I denne perioden utgjorde jødene majoriteten av fangene.

Den første kjente massetransporten av jøder til Auschwitz fant sted den 15. februar 1942. Denne dato markerer begynnelsen på den tiden da Auschwitz fungerte som en ren masseutryddelsesleir.

TRE LEIRER

I realiteten besto Auschwitz av tre leirer. Den første: KL Auschwitz I, fremstår i dag slik den var da tyskerne forlot den.

Et stadig økende antall fanger førte til byggingen av en ny leir tre kilometer lenger bort, i landsbyen Brzezinka (Birkenau).

KL Auschwitz II - Birkenau sto klar i 1941, og ble drevet av SS som en ren utryddelsesleir.

Birkenau var 30 ganger større enn Auschwitz, og inneholdt 300 bygninger. I dag er det om lag 70 bygninger tilbake. De fire krematoriene ble sprengt før tyskerne trakk seg ut av leiren.

I 1942 ble enda en leir etablert - i Monowice: KL Auschwitz III.

Denne leiren ble brukt som slavarbeidsleir for det tyske selskapet IG Farbens mange fabrikker.

1000 kroner

betaler vi for månedens beste tips.
Samtlige som tipser HA får ett eller flere Flax-lodd. Enten du er sint eller gla'

tips **HA**
Tlf. 62 52 75 40